

Filozofové radí úřadům v etice

„Veřejné instituce by měly mít svoji vizi legitimního účelu a hodnot,“ říká **filozof Petr Urban z Akademie věd ČR**, jenž vede nebývalou spolupráci v oblasti etiky - s ministerstvem dopravy!

MARTIN RYCHLÍK

PRAHA Co je vyšším standardem pro veřejnou správu nežli pouhý imperativ „nekorupčete“? Jak učinit státní instituce důvěryhodnějšími? A v čem spočívá integrita ministerstev a státních úřadů?

Na takové otázky hledal odpovědi filozof Nikolas Kirby z Oxfordu, když předminulý čtvrtek přednášel v Praze na ojedinelé konferenci *Etická kultura ve veřejné a státní správě*. Zúčastnili se jí v budově Akademie věd nejen učenci a „milovníci poznání“, nýbrž také ministerští úředníci.

Integrita v resortu dopravy?

Tento mezinárodní mítink byl součástí projektu „aplikované etiky“, který koordinuje Petr Urban z Filosofického ústavu Akademie věd. Spolu s Alicí Koubovou a Jurajem Hvoreckým chystají během tří let další mezinárodní akci, tři workshopy pro úředníky a v roce 2021 též závěrečnou konferenci pro širokou veřejnost. Na tu chtějí získat záštitu Senátu ČR.

Celý záměr, jehož cílem je zvýšit povědomí o potřebě dlouhodobého pěstování etické kultury ve státní správě a má vyústit v dpo-

Expert. Petr Urban studoval v Berlíně, Lovani či USA. FOTO ST. VANĚK - VESMÍR

ručení jasných opatření pro budování „eticky zralého prostředí“, vznikl na podnět a ve spolupráci s ministerstvem dopravy. To v minulosti – zvláště za dob ministrů Aleše Řebíčka (ODS) či Víta Bárty (VV) – proslulo řadou kontroverzních rozhodnutí a zakázek. K lepším zítřkům má přispět právě počín filozofů, jenž dostal podporu téměř pěti milionů korun od Technologické agentury ČR.

„Jsem rád, že přednášky rozvířily zájem o téma etické kultury ve veřejných institucích. I pro nás byly v odborné rovině přínosné; osobně mne například na Kirbyho přednášce zaujal důraz na jasné stanovení legitimního účelu veřejné instituce a na potřebu sdílet hodnoty, které z účelu vyplývají. Pro veřejnou instituci s integritou

by pak bylo klíčové, aby si vytvořila vizi, co je jejím účelem a jaké jsou implicitní hodnoty, jež by měli její zaměstnanci sdílet,“ řekl LN Petr Urban ke konferenci.

Přednášel na ní též Paul Heywood z University of Nottingham, jenž je světovou kapacitou na výzkum korupce. V posledních letech doporučuje spíše přesun důrazu od obecných (a často neefektivních opatření boje proti korupci) k posilování integrity veřejných institucí. Dalšími řečníky byli Christoph Demmke z Postupimi (dopady personalistiky na pracovní chování) či Sophie Bourgaultová z Ottawy, jež hovořila o úsilí předcházet vlivu předsudků v setkávání se tváří v tvář mezi státními zaměstnanci a občany.

Zájem ministerstva i filozofů

„Kladně kvituji Urbanovy aktivity; je to ojedinelá akce,“ uvedl na úvod náměstek Jakub Kopřiva, jenž zastupoval ministra Dana Ťoka (ANO). Radost, že filozofie může mít jak teoretické, tak i reálné výstupy, má i ředitel Filosofického ústavu Akademie věd.

„V tomto případě se jedná nejen o vědecky aktuální téma, ale současně o výzkumy, jež jsou v celosvětovém měřítku stimulovány poptávkou a potřebami společenské praxe,“ sdělil LN Ondřej Ševeček. Předminulý týden se jeho ústav stal spolupřekladatelem mezioborové platformy orientované na výzkumy složitých témat spjatých s nástupem nových technologií, jež dostala název Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technologiích.

Filozofové, kteří etický projekt řeší, nejsou naivové. „Víme a chápeme, že v jisté části úřadu jsou k záměru budování etické kultury rezervovaní nebo si myslí, že jde o součást nějaké nové formy kontroly,“ říká Urban, přičemž vyvrací námitku, že by snad filozofové chtěli v úřadu *Dohlížet a trestat*, slovy slavné Foucaultovy knihy.

„Jsme na počátku, a proto chceme nejprve vědět, jak na téma etické kultury reagují lidé na různých postech ministerstva, kdo a jak může přispět k rozvoji integrity instituce, etického *leadershipu* a podobně,“ dodává řešitel Urban, jenž se dříve věnoval Husserlovi a fenomenologii, ale poslední dobou cílí na oblast aplikované etiky. Je držitelem prestižní prémie Otty Wichterleho a byl i stipendistou Fulbrightovy komise. Studoval v Berlíně či Lovani a v současnosti chystá k vydání knihu o etice péče, demokratickém občanství a státu pro britské nakladatelství Palgrave Macmillan.

Z tříletého programu vznikne určitě i několik odborných článků, ale to není prioritou. „Těžší-
těm není základní výzkum, ale výzkum aplikovaný. (...) Hlavním výsledkem proto bude závěrečná výzkumná zpráva, již předáme vedení ministerstva dopravy a jeho státnímu tajemníkovi. Tato zpráva bude obsahovat konkrétní doporučení a nástroje, jež bude moci resort následně dle svého uvážení využít,“ vysvětluje filozof Petr Urban. Podle něj je důvěryhodnost veřejných institucí zásadní i z toho důvodu, aby ve volbách tolik nebudovali populisté.